četvrtak, 16. rujna 2021.

P9_TA(2021)0388

Utvrđivanje rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a (2021/2035(INL))

(2022/C 117/09)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir članak 2. i članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji,

— uzimajući u obzir članak 8., članak 10., članak 83. stavak 1. i članak 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 1. do 4., 6. do 8., 10. do 12., 21. do 23., 26., 47. i 49.,

— uzimajući u obzir izvješća o praćenju zemlje Skupine stručnjaka za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.”,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. lipnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za prava žrtava (2020. – 2025.)”,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba za razdoblje 2020. – 2025.”,

— uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. od 25. studenog 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a”,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. ožujka 2021. naslovljenu „Strategija EU-a o pravima djeteta”,

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 14. travnja 2021. o Strategiji EU-a za suzbijanje trgovine ljudima 2021. – 2025.,

— uzimajući u obzir Direktivu 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP ([1]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2011/99/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o europskom nalogu za zaštitu ([2]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP ([3]),

([1]) SL L 101, 15.4.2011., str. 1.
([2]) SL L 338, 21.12.2011., str. 2.
([3]) SL L 315, 14.11.2012., str. 57.

— uzimajući u obzir cilj održivog razvoja Ujedinjenih naroda broj 5 „rodna ravnopravnost”,

— uzimajući u obzir Opću preporuku br. 33 o pristupu žena pravosuđu Odbora za ukidanje diskriminacije žena od 3. kolovoza 2015.,

— uzimajući u obzir Opću preporuku br. 35 o rodno uvjetovanom nasilju nad ženama kojom se ažurira Opća preporuka br. 19 Odbora za ukidanje diskriminacije žena od 14. srpnja 2017.,

— uzimajući u obzir istraživanje Agencije Europske unije za temeljna prava naslovljeno „Nasilje nad ženama: istraživanje na razini EU-a”, objavljeno 2014.,

— uzimajući u obzir izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava iz 2021. naslovljeno „Kriminal, sigurnost i prava žrtava”,

— uzimajući u obzir Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,

— uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,

— uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju i Platformu za djelovanje koje su usvojene 15. rujna 1995. na Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama i kasnije dokumente koji su iz njih proizašli, a koji su usvojeni na posebnim sjednicama Ujedinjenih naroda: Peking + 5 (2000.), + 10 (2005), Peking + 15 (2010.) i Peking + 20 (2015.),

— uzimajući u obzir pojmovnik Europskog instituta za ravnopravnost spolova,

— uzimajući u obzir dogovorene zaključke sa 65. sjednice Komisije Ujedinjenih naroda o statusu žena održane od 15. do 26. ožujka 2021.,

— uzimajući u obzir odredbe pravnih instrumenata Ujedinjenih naroda u području ljudskih prava, posebno one koje se odnose na prava žena, te druge instrumente Ujedinjenih naroda o nasilju nad ženama, uključujući Deklaraciju Ujedinjenih naroda o uklanjanju nasilja nad ženama od 20. prosinca 1993.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. travnja 2011. o prioritetima i glavnim crtama nove okvirne politike EU-a za borbu protiv nasilja nad ženama ([4]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. veljače 2014. s preporukama Komisiji o borbi protiv nasilja nad ženama ([5]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2017. o Prijedlogu odluke Vijeća o sklapanju, od strane Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji ([6]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. veljače 2019. o nazadovanju u području prava žena i rodne ravnopravnosti u EU-u ([7]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o pristupanju EU-a Istanbulskoj konvenciji i drugim mjerama za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja ([8]),

([4]) SL C 296 E, 2.10.2012., str. 26.
([5]) SL C 285, 29.8.2017., str. 2.
([6]) SL C 337, 20.9.2018., str. 167.
([7]) SL C 449, 23.12.2020., str. 102.
([8]) SL C 232, 16.6.2021., str. 48.

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. studenoga 2020. o de facto zabrani prava na pobačaj u Poljskoj ([9]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o rodnoj perspektivi tijekom i poslije razdoblja krize uzrokovane bolešću COVID-19 ([10]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o provedbi Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava ([12]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. veljače 2021. o budućim izazovima u području prava žena u Europi: više od 25 godina od Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje ([13]),

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 10. prosinca 2018. o ženama, miru i sigurnosti,

— uzimajući u obzir informativni dokument UN-a COVID-19 and Ending Violence Against Women and Girls (COVID-19 i okončanje nasilja nad ženama i djevojčicama) iz 2020. ([14]),

— uzimajući u obzir pravno mišljenje nezavisnog odvjetnika Suda Europske unije o Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, s ciljem pojašnjenja pravne nesigurnosti o tome može li i na koji način Unija sklopiti i ratificirati Konvenciju, od 11. ožujka 2021. ([15]),

— uzimajući u obzir članke 47. i 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost u skladu s člankom 58. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i jednakost spolova (A9-0249/2021),

A. budući da je ravnopravnost žena i muškaraca temeljna vrijednost Unije utvrđena u članku 2. Ugovorao Europskoj uniji (UEU) i priznato u članku 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”); budući da pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno je pravo sadržano u Ugovorima i Povelji; budući da je okončanje nasilja muškaraca nad ženama i djevojčicama preduvjet za postizanje stvarne ravnopravnosti žena i muškaraca;

B. budući da se člankom 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) zahtijeva da Unija u svim svojim aktivnostima teži uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti muškaraca i žena;

C. rodno uvjetovano nasilje, kako na internetu, tako i izvan njega, kao i nemogućnost pristupa odgovarajućoj zaštiti najozbiljniji su izraz rodno uvjetovane diskriminacije te predstavljaju kršenje temeljnih prava utvrđenih u Povelji, primjerice prava na ljudsko dostojanstvo, prava na život te prava na tjelesni i duhovni integritet, zabrane mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne, zabrane ropstva i prisilnog rada, prava na slobodu i sigurnost te prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života;

D. budući da u skladu s člankom 83. stavkom 1. trećim podstavkom UFEU-a, s obzirom na razvoj kriminaliteta, Vijeće može usvojiti odluku kojom se utvrđuju ostala područja osobito teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima koji proizlaze iz prirode ili učinka takvih kaznenih djela ili iz posebne potrebe njihova zajedničkog suzbijanja;

([9]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0336.
([10]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0024.
([11]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0025.
([12]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0041.
([13]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0058.
([14]) https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/04/issue-brief-covid-19-and-ending-violence-against-women-and-girls
([15]) https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=238745&doclang=hr

E. budući da pri donošenju takve odluke na temelju članka 83. stavka 1. trećeg podstavka UFEU-a Vijeće odlučuje jednoglasno uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta;

F. budući da Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) i Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Istanbulska konvencija”) rodno uvjetovano nasilje nad ženama definiraju kao nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene; budući da „nasilje nad ženama” znači bilo koji čin rodno uvjetovanog nasilja koji dovodi ili može dovesti do tjelesne, spolne, psihološke ili ekonomske štete ili patnje žene, uključujući i prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo u javnom ili privatnom životu;

G. budući da su LGBTIQ+ osobe također žrtve rodno uvjetovanog nasilja zbog svojeg roda, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja;

H. budući da rodno uvjetovano nasilje nad LGBTIQ+ osobama uključuje fizičko nasilje, psihološko nasilje, prisilne brakove, seksualno nasilje, uključujući „korektivno” silovanje i seksualno uznemiravanje, genitalna sakaćenja žena i interseksualnih osoba, prisilnu sterilizaciju transrodnih i interseksualnih osoba, zločine počinjene iz tzv. časti, konverzijsku terapiju, govor mržnje i na internetu i izvan njega, zlostavljanje i uznemiravanje, socioekonomsko uskraćivanje i nasilje koje se događa u obitelji i/ili kućanstvu;

I. budući da u skladu s Istanbulskom konvencijom rod se definira kao „društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce”, što podsjeća na to da se mnogi oblici nasilja nad ženama temelje na nejednakom odnosu moći između žena i muškaraca;

J. budući da se izraz „u čitavoj svojoj različitosti” u ovoj rezoluciji koristi kako bi se izrazilo stajalište da su žene, muškarci i osobe nebinarnog roda obuhvaćene heterogenim kategorijama, među ostalim, u vezi s njihovom rasom, bojom kože, etničkim ili socijalnim podrijetlom, jezikom, vjerom ili uvjerenjem, političkim ili bilo kojim drugim mišljenjem, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovinom, rođenjem, invaliditetom, dobi, spolnom orijentacijom, rodnim identitetom, rodnim izražavanjem ili spolnim obilježjima, zdravstvenim stanjem, bračnim, migrantskim ili izbjegličkim statusom; budući da se tim izrazom potvrđuje predanost da se nikoga ne zapostavi i da se ostvari rodno ravnopravna Europa za sve; budući da se ne može postići stvarni napredak u području rodne ravnopravnosti bez intersekcijskog pristupa;

K. budući da je rodno uvjetovano nasilje ukorijenjeno u rodnim stereotipima, heteropatrijarhalnim strukturama, nejednakim odnosima moći te strukturnim i institucionalnim nejednakostima; budući da rodno uvjetovano nasilje utječe na sve slojeve društva;

L. budući da je rodno uvjetovano nasilje usmjereno protiv žena i djevojčica u čitavoj njihovoj različitosti i LGBTIQ+ osoba, a potiče ga želja za kažnjavanjem osoba za koje se smatra da krše društvene norme rodnih hijerarhija, rodnog izražavanja i binarnih rodnih sustava; budući da je rodno uvjetovano nasilje usmjereno na uspostavljanje, provođenje ili zadržavanje rodnih neravnopravnosti i jačanje rodnih normi i stereotipa;

M. budući da Europski institut za ravnopravnost spolova femicid definira kao ubojstvo žena i djevojčica zbog njihova roda; budući da može imati različite oblike kao što su ubojstva žena kao rezultat nasilja intimnih partnera, ubojstva žena i djevojčica zbog njihova roda, spolne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja, kao i genitalna sakaćenja žena i interseksualnih osoba te takozvana „ubojstva iz časti”; budući da su femicidi ekstremna manifestacija postojećih oblika nasilja nad ženama i krajnji su čin nasilja s kojim se suočava u kontinuitetu nasilja; budući da se mnoge vrste femicida ne ubrajaju u službene podatke i ostaju nevidljive;

N. budući da izloženost nasilju intimnih partnera, bilo fizičkom, seksualnom ili psihološkom, ozbiljno utječe na djecu i prenosi zlostavljanje na buduće generacije jer je za djecu koja su svjedoci nasilja intimnih partnera nad majkom ili jednim od roditelja vjerojatnije da će se kasnije u životu suočiti s takvim nasiljem, i kao žrtve i kao počinitelji; budući da zakoni o zaštiti dostojanstva djeteta i prepoznavanje da je i dijete žrtva u tim slučajevima imaju presudnu ulogu u zaštiti i žena i djece žrtava; budući da zakoni o skrbništvu moraju biti oblikovani tako da ne daju skrbnička prava počiniteljima nasilja intimnih partnera;

O. budući da rodno uvjetovano nasilje uključuje mnoge vrste nasilja, uključujući nasilje među intimnim partnerima i nasilje u obitelji; budući da Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE), slično kao Istanbulska konvencija, definira nasilje u obitelji kao sve činove fizičkog, seksualnog, psihološkog ili ekonomskog nasilja koji su izvršeni u obitelji ili kućanstvu ili između bivših ili sadašnjih bračnih drugova ili partnera, neovisno o tome dijeli li počinitelj ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom;

P. budući da su rodno uvjetovano nasilje na internetu i internetsko seksualno uznemiravanje po prirodi prekogranični; budući da nasilje u obliku nasilja na internetu, uključujući uznemiravanje na internetu, zlostavljanje na internetu, uhođenje na internetu, seksistički govor mržnje, nekonsenzualno otkrivanje seksualnih slika, doksiranje, krađu identiteta ili hakiranje, nerazmjerno utječe na žene i djevojčice;

Q. budući da je nasilje nad ženama i djevojčicama jedno od najrasprostranjenijih kršenja prava žena u Europi; budući da istraživanja koja je provela Unija pokazuju da je svaka treća žena u Uniji, što predstavlja 62 milijuna žena, doživjela fizičko i/ili seksualno nasilje od 15. godine života, a svaka druga žena (55 %) doživjela je seksualno uznemiravanje; budući da SZO navodi da u svijetu gotovo trećina (27 %) žena u dobi od 15 do 49 godina koje su bile u vezi tvrdi da su pretrpjele neki oblik fizičkog i/ili seksualnog nasilja svog intimnog partnera; budući da SZO navodi da na globalnoj razini čak 38 % svih ubojstava žena počine intimni partneri;

R. budući da ne postoje ažurirani sveobuhvatni i usporedivi razvrstani podaci o svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja u Uniji; budući da je nedostatak usporedivih podataka rezultat i neusklađenosti definicija povezanih s rodno uvjetovanim nasiljem; budući da su sveobuhvatni i usporedivi razvrstani podaci ključni za dokumentiranje rodno uvjetovanog nasilja i njegovih temeljnih uzroka; budući da je Agencija Europske unije za temeljna prava objavila najnovije istraživanje o nasilju nad ženama 2014. i budući da najnoviji podaci nisu dostupni;

S. budući da naša europska društva plaćaju važnu cijenu za rodno uvjetovano nasilje, bilo u pogledu izgubljene gospodarske proizvodnje ili pružanja usluga, uključujući zdravstvene, pravne, društvene i specijalizirane usluge; budući da, međutim, najveću cijenu plaćaju žrtve rodno uvjetovanog nasilja koje moraju trajno živjeti s emocionalnim ožiljcima tih traumatičnih iskustava; budući da bi djelovanje Unije trebalo biti usmjereno na dobrobit žrtava rodno uvjetovanog nasilja;

T. budući da je posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 drastično povećanje rodno uvjetovanog nasilja, posebno nasilja među intimnim partnerima, uključujući fizičko i psihičko nasilje, prisilnu kontrolu i nasilje na internetu; budući da su prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije neke države članice prijavile povećanje broja hitnih poziva koje su uputile žene izložene nasilju svojih intimnih partnera, i to za 60 %; budući da su mjere ograničenja kretanja otežale traženje pomoći žrtvama nasilja intimnih partnera jer su često zatvorene sa svojim zlostavljačima i imaju ograničen pristup uslugama podrške, a nedovoljne strukture potpore i nedostatni resursi pogoršali su već postojeću „skrivenu” pandemiju;

U. budući da obrazovanje ima središnju ulogu u sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja, posebno osporavanjem negativnih društvenih normi koje pokreću tu pojavu i osnaživanjem mladih da prepoznaju, riješe i spriječe te radnje;

V. budući da se u Uniji i dalje nedovoljno prijavljuje rodno uvjetovano nasilje; budući da dvije trećine žrtava ne prijavljuju rodno uvjetovano nasilje nadležnim tijelima ([16]);

W. budući da se prema EIGE-u sekundarna viktimizacija, koja se naziva i ponovnom viktimizacijom, „događa kada žrtva pretrpi daljnju štetu koja nije izravna posljedica kaznenog djela, već načina na koji institucije i drugi pojedinci postupaju sa žrtvom”; budući da, prema EIGE-u, „sekundarnu viktimizaciju mogu uzrokovati, na primjer, ponavljana izlaganja žrtve počinitelju, ponavljana ispitivanja istih činjenica, upotreba neprimjerenog jezika ili neosjetljivi komentari svih onih koji dolaze u dodir sa žrtvama”;

([16]) https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures

X. budući da rodno uvjetovano nasilje mogu počiniti osobe na odgovornim položajima u čuvanim okruženjima kao što su zatvori, ustanove za mentalno zdravlje, ustanove za zadržavanje, socijalne ustanove i izbjeglički kampovi; budući da i situacije prenapučenosti, visoke razine stresa i nedostatka privatnosti mogu dovesti do rodno uvjetovanog nasilja; budući da se osiguravanjem razvijanja mekih vještina policijskih službenika kako bi pažljivo slušali, razumjeli i poštovali sve žene koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje može pomoći u rješavanju problema neprijavljivanja i ponovne viktimizacije te stvoriti sigurnije okruženje za osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje;

Y. budući da je osiguravanje cjenovno pristupačnog i sigurnog pristupa neovisnom pravosudnom sustavu neophodno za promicanje sigurnijeg okruženja za sve osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje; budući da učinkovito rješavanje rodno uvjetovanog nasilja podrazumijeva uspostavljanje programa osposobljavanja za uključene stručnjake socijalne radnike, pružatelje zdravstvenih usluga, službenike za kaznenopravni progon, osobe koje rade u pravosudnom sustavu tako da oni mogu prepoznati, riješiti i odgovoriti na rodno uvjetovano nasilje;

Z. budući da su stope osuđujućih presuda za počinitelje nasilja nad ženama, a posebno seksualnog nasilja, uključujući silovanje i seksualno napastovanje, neprihvatljivo niske, što pokazuje da postoje sustavni nedostaci u načinu na koji se tijela kaznenog progona bave rodno uvjetovanim nasiljem i budući da to pak rezultira široko rasprostranjenom kulturom nekažnjavanja te ozbiljno ugrožava rodnu jednakost i borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja;

AA. budući da je seksualno nasilje dio kontinuiteta rodne diskriminacije i nasilja usko isprepletenih s trajnim nejednakostima i širim napadima na rodnu ravnopravnost te ljudska prava žena i djevojčica;

AB. budući da je Istanbulska konvencija najopsežniji instrument u Europi za borbu protiv određenih oblika nasilja muškaraca nad ženama i djevojčicama, kao i nasilja u obitelji; budući da je njome uspostavljen sveobuhvatan okvir pravnih i političkih mjera za sprečavanje takvog nasilja, pružanje potpore žrtvama i kažnjavanje počinitelja;

AC. budući da kampanje dezinformiranja o rodnoj ravnopravnosti također sprečavaju ostvarivanje napretka u pogledu iskorjenjivanja nasilja nad ženama, što se već moglo vidjeti u slučaju Istanbulske konvencije i što dovodi do protivljenja javnosti i žalosnih političkih odluka u nekim državama članicama;

AD. budući da su Istanbulsku konvenciju potpisale sve države članice, a ratificirala ju je 21; budući da Bugarska, Češka, Mađarska, Latvija, Litva i Slovačka još uvijek nisu ratificirale Istanbulsku konvenciju; budući da je Poljska iskazala namjeru povlačenja iz Istanbulske konvencije; budući da je povlačenje Turske iz Istanbulske konvencije loš presedan; budući da Unija još nije ratificirala Istanbulsku konvenciju;

AE. budući da da je kršenje prava žena po svojoj prirodi međunarodno, paneuropsko i prekogranično; budući da žene i djevojčice u Europi i druge žrtve rodno uvjetovanog nasilja nemaju pristup istoj razini zaštite od nasilja diljem Unije zbog različitih nacionalnih zakonodavnih okvira, mehanizama zaštite i mehanizama za sprečavanje;

AF. budući da djelovanje Unije usmjereno na iskorjenjivanje nasilja nad ženama i djevojčicama i drugih oblika rodno uvjetovanog nasilja zahtijeva da Komisija istodobno djeluje na više područja, i zakonodavnih i nezakonodavnih, među ostalim predlaganjem prepoznavanja rodno uvjetovanog nasilja koje ispunjava kriterije navedene u članku 83. stavku 1. UFEU-a istodobnim podnošenjem prijedloga Direktive o rodno uvjetovanom nasilju upotrebljavajući taj članak kao pravnu osnovu;

AG. budući da je borba protiv rodno uvjetovanog nasilja ključni prioritet Strategije Unije za rodnu ravnopravnost i vanjskog djelovanja Unije; budući da je Komisija u svojem programu rada za 2021. najavila novi zakonodavni prijedlog za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja i borbu protiv njega na temelju članaka 82., 83. i 84. UFEU-a, kao i poseban prijedlog za proširenje popisa posebno teških kaznenih djela s prekograničnom dimenzijom iz članka 83. stavka 1. drugog podstavka UFEU-a kako bi se njime obuhvatili svi oblici zločina iz mržnje i govora mržnje; budući da je borba protiv rodno uvjetovanog nasilja među prioritetima predsjednice Komisije ([17]);

([17]) https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_hr.pdf

Uzroci i posljedice rodno uvjetovanog nasilja te zauzimanje cjelovitog pristupa sprečavanju tog nasilja

1. osuđuje sve oblike nasilja nad ženama i djevojčicama u svoj njihovoj raznolikosti i druge oblike rodno uvjetovanog nasilja, kao što je nasilje nad pripadnicima skupine LGBTIQ+ na temelju spola, rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja, za koje se smatra da se odnose na različite činove nasilja na internetu i izvan njega koji rezultiraju ili bi mogli prouzročiti tjelesnu, spolnu, psihološku ili ekonomsku štetu ili patnju;

2. ističe da je zbog mjera ograničavanja kretanja i ograničavanja socijalnih kontakata tijekom pandemije bolesti COVID-19 došlo do zabrinjavajućeg porasta rodno uvjetovanog nasilja s kojim se suočavaju žene i djevojčice diljem Unije, uključujući nasilje među intimnim partnerima, fizičko, seksualno, ekonomsko i psihološko nasilje, prisilnu kontrolu i kibernasilje, što je dovelo do goleme potrebe za uslugama potpore tim žrtvama;

3. inzistira na tome da definicija „žena” kada se govori o nasilju nad ženama mora uključivati djevojčice mlađe od 18 godina;

4. osuđuje femicid kao najekstremniji oblik rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i djevojčicama te vrlo teško kršenje ljudskih prava; ističe da je femicid vrlo ozbiljno kršenje ljudskih prava te da se na razini Unije mora izraditi plan kako bi se spriječilo nasilje, otkrili slučajevi te pružila podrška i zaštita žrtvama;

5. naglašava da se o nasilju nad ženama i drugim oblicima rodno uvjetovanog nasilja još uvijek šuti te da je ono posljedica nastavka manifestacije povijesno nejednakog pristupa moći i resursima i njihove nejednake raspodjele, što je dovelo do dominacije nad ženama i njihove diskriminacije od strane muškaraca, kao i nasilja usmjerenog na LGBTIQ+ osobe, s ogromnim učinkom na žrtve, njihove obitelji i zajednice;

6. pozdravlja pokret #MeToo, koji simbolizira glas žena koje razbijaju zid tišine koji okružuje seksualno uznemiravanje i seksualno nasilje nad ženama u čitavoj njihovoj različitosti, u svakoj dobi, u svim sektorima i na svim mjestima; osuđuje činjenicu da se u nekim zemljama žrtve seksualnog uznemiravanja i seksualnog nasilja sve češće optužuju, pa čak i osuđuju zbog klevete, stvarajući tako negativan učinak, ponovno viktimizirajući i ušutkavajući žene koje se usude progovoriti;

7. prepoznaje da je napredak prema ravnopravnosti postignut zahvaljujući žestokoj feminističkoj borbi protiv globalnog ugnjetavanja žena i djevojčica;

8. ističe da tu situaciju pogoršavaju socijalne i gospodarske nejednakosti i značajno smanjenje dostupnih sredstava, posebice tijekom kriznih vremena, koje su dovele do razlika u plaćama i mirovinama, feminizacije nesigurnog rada i nesigurnijih životnih uvjeta za žene; naglašava da te neravnopravnosti i neravnoteže moći imaju transverzalnu i globalnu prirodu, zajedničku za cijelo područje Unije, a ne ograničenu na određene države članice;

9. naglašava da stroge rodne norme koje se temelje na patrijarhalnim stereotipima doprinose diskriminaciji i podjarmljivanju žena, uključujući lezbijke, biseksualne, transrodne i interseksualne žene, dovode do povećane izloženosti rodno uvjetovanom nasilju za svakoga tko ih ne poštuje i doprinose nevidljivosti nasilja nad homoseksualcima, biseksualnim i interseksualnim muškarcima;

10. ističe da je važno putem obrazovanja rješavati i promicati ravnopravni status i odnos moći između muškaraca i žena, dječaka i djevojčica te ukloniti pristranosti, i rodne stereotipe koja dovode do štetnih društvenih rodnih normi; žali zbog velikog broja slučajeva nasilja usmjerenih na žene u svoj njihovoj raznolikosti, uključujući lezbijke, biseksualne i transrodne žene, transrodne, interseksualne i nebinarne osobe;

11. naglašava da rodno uvjetovano nasilje ima širok raspon psiholoških posljedica na žrtve, uključujući stres, osjećaj nesigurnosti ili ranjivosti, probleme s koncentracijom, tjeskobu, napadaje panike, društvenu izolaciju, nedostatak samopoštovanja, depresiju, posttraumatske stresne poremećaje, nedostatak povjerenja i osjećaja kontrole, kao i strah ili čak suicidalne misli; naglašava važnost pružanja usluga za mentalno zdravlje žrtvama tih kaznenih djela, koje često pružaju nevladine organizacije i akteri civilnog društva;

12. podsjeća da rodno uvjetovano nasilje ima i socijalne i demokratske učinke, kao što su gubitak pristupa zaposlenju, izolacija, povlačenje iz javnog života ili lišavanje materijalnih ili financijskih resursa, kojima se učvršćuje nepovoljan položaj žena; ističe da se rodno uvjetovano nasilje provodi kao oblik prisilne kontrole nad ženama kojim se sprečavaju rodna ravnopravnost, socijalna mobilnost, ekonomsko osnaživanje i ostvarivanja njihovih prava kao građanki Unije, uključujući njihovo potpuno građansko sudjelovanje i slobodan razvoj njihovih života bez nasilja;

13. ističe štetan gospodarski učinak koji rodno uvjetovano nasilje i problemi mentalnog zdravlja koje ono uzrokuje mogu imati na žrtve, uključujući njihovu sposobnost traženja zaposlenja i financijski teret koji im je nametnut poduzimanjem pravnih mjera te ističe da procijenjeni godišnji društveni troškovi rodno uvjetovanog nasilja (290 milijardi EUR) (između 49 milijardi EUR i 89,3 milijarde EUR za uznemiravanje i uhođenje na internetu) premašuju procijenjene godišnje troškove posebno teških kaznenih djela kako je navedeno u članku 83. stavku 1. drugom podstavku UFEU-a ([18]);

14. naglašava da Istanbulska konvencija ostaje međunarodni standard i ključni alat za iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja jer slijedi cjelovit i koordiniran pristup kojim se prava žrtava stavljaju u prvi plan te ta pitanja razmatraju iz širokog niza gledišta; ponavlja svoj poziv na zaključivanje ratifikacije Istanbulske konvencije u Uniji na temelju širokog pristupanja te ističe važnost njezine ratifikacije u Bugarskoj, Češkoj, Mađarskoj, Latviji, Litvi i Slovačkoj; sa zabrinutošću primjećuje pokušaje u nekim državama članicama da šire dezinformacije o Istanbulskoj konvenciji, kao što je poricanjepostojanja rodno uvjetovanog nasilja; osuđuje činjenicu da se te dezinformacije ukorjenjuju u Europi i na taj način doprinose poteškoćama u zaštiti prava žena;

15. ističe da bi Istanbulsku konvenciju trebalo shvatiti kao minimalni standard za iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja i da bi Unija trebala poduzeti još odlučnije i učinkovitije zakonodavne mjere u tom pogledu; podsjeća na to da bi takve nove zakonodavne mjere u svakom slučaju trebale biti usklađene s pravima i obvezama iz Istanbulske konvencije te da bi trebale biti dopuna njezinoj ratifikaciji; poziva države članice da uzmu u obzir preporuke neovisne skupine stručnjaka GREVIO i poboljšaju svoje nacionalno pravo kako bi ga bolje uskladile s odredbama Istanbulske konvencije i na taj način osigurale pravilnu provedbu i izvršenje;

16. osuđuje činjenicu da na borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja negativno utječu napadi na prava žena i djevojčica i rodnu ravnopravnost; osuđuje djelovanje antirodnih i antifeminističkih pokreta u Europi i diljem svijeta kojima se sustavno napadaju prava žena i LGBTI+ osoba, uključujući spolna i reproduktivna prava, te čiji je cilj ukidanje postojećih zakona kojima su ona zaštićena, čime se ugrožava poštovanje ljudskih prava i vladavina prava; osuđuje sve dezinformacije koje se namjerno šire o Istanbulskoj konvenciji i drugim alatima i inicijativama za borbu protiv nasilja nad ženama u Uniji, što otežava zaštitu žena od nasilja; potiče Komisiju da osigura da organizacije civilnog društva koje primaju financijsku i drugu potporu EU-a ne promiču rodnu diskriminaciju;

17. poziva Komisiju da poveća i osigura dugoročno financiranje namijenjeno sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i djevojčicama i drugih oblika rodno uvjetovanog nasilja putem programa Građanstvo, ravnopravnost, prava i vrijednosti, uključujući podršku za skloništa i druge organizacije civilnog društva koje djeluju u tom području; ponavlja važnost upotrebe referentnih vrijednosti i pokazatelja za mjerenje napretka;

18. naglašava da postoje znatne razlike u pravnoj definiciji rodno uvjetovanog nasilja i postupanju prema njemu u državama članicama; ističe da to uvelike ugrožava zakonodavne mjere Europske unije protiv rodno uvjetovanog nasilja, uključujući direktive 2012/29/EU, 2011/36/EU i 2011/99/EU;

19. naglašava da ravnopravnost spolova mora imati središnje mjesto u obrazovanju te da su potrebne kampanje podizanja razine osviještenosti; konstatira da je za takve mjere potrebna jasnija usmjerenost cijelog pravosudnog sustava, kao i škola i zdravstvenog sustava, kako bi se spriječili i smanjili rizici od nasilja;

20. inzistira na mjerama kojima se rješavaju temeljni uzroci rodne neravnopravnosti, među ostalim na suzbijanju seksizma, patrijarhalnih rodnih normi, stereotipa i vrijednosti; žali zbog nedostatka istraživanja i znanja koji čine temelj učinkovite politike i zakonodavstva u sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja; stoga poziva EIGE i Eurostat da djeluju kao centar znanja o nasilju nad djevojčicama u Uniji; ističe činjenicu da nasilje muškaraca prema ženama počinje nasiljem dječaka prema djevojčicama; stoga smatra da se s preventivnim mjerama mora početi u ranoj dobi; naglašava da je potrebno da rodna ravnopravnost ima središnje mjesto u obrazovanju i poziva na obrazovne mjere usmjerene prema mladima, koje se provode s njima, uključujući informacije prilagođene dobi, sveobuhvatan spolni odgoj, razvoj nenasilnih odnosa, osposobljavanje žena za samoobranu u kontekstu provedbe članka 12. stavka 6. Istanbulske konvencije i stavka 125. točke

([18]) Privremena procjena europske dodane vrijednosti Službe Europskog parlamenta za istraživanja o rodno uvjetovanom nasilju, str. 35.

(g) strateškog cilja D.1. Pekinške platforme za djelovanje te općenitije mjere za borbu protiv segregacije, rodne nejednakosti i diskriminacije;

21. naglašava da je napad na prava žena i rodnu ravnopravnost često jedna od dimenzija šireg pogoršanja stanja demokracije, vladavine prava i temeljnih prava te stoga poziva Komisiju i Vijeće da razmotre kršenja prava žena i LGBTIQ+ osoba u kontekstu aktualnih postupaka u skladu s člankom 7. UEU-a;

22. naglašava potrebu za kampanjama podizanja razine osviještenosti diljem Unije koje uključuju informacije usmjerene na obrazovanje mlađih građana Unije o rodnoj ravnopravnosti i učinku rodno uvjetovanog nasilja na internetu i izvan njega, kojima bi se poduprli napori da se ženama i djevojčicama zajamči slobodan i siguran život u svim sferama;

23. poziva Komisiju da surađuje s državama članicama kako bi se osiguralo da se rodno uvjetovano nasilje učinkovito rješava u svim nacionalnim nastavnim programima; pozdravlja prijedlog Komisije za kampanju o rodnim stereotipima uključenu u Strategiju za rodnu ravnopravnost u kojoj se potvrđuje da je za učinkovito sprečavanje ključno „od rane dobi obrazovati dječake i djevojčice o rodnoj ravnopravnosti te podupirati razvoj nenasilnih odnosa”;

24. naglašava važnost promicanja suradnje među državama članicama u pogledu rodno uvjetovanog nasilja, čime se omogućava državama članicama s uspješnim politikama da podijele svoja iskustva putem razmjene najboljih praksi;

25. poziva Komisiju i države članice da poboljšaju redovitu dostupnost i usporedivost kvalitetnih, razvrstanih podataka o svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja na razini Unije i na nacionalnoj razini te poziva na usklađivanje sustava za prikupljanje podataka u državama članicama u suradnji s Eurostatom, Agencijom Europske unije za temeljna prava i Europskim institutom za ravnopravnost spolova; smatra da će kvalitetni podaci biti ključni za jasne i mjerljive ciljeve u iskorjenjivanju rodno uvjetovanog nasilja; pozdravlja najavu novog istraživanja na razini Unije o raširenosti i dinamici svih oblika nasilja nad ženama koje će provesti Agencija Europske unije za temeljna prava;

26. naglašava da je za poboljšanje našeg razumijevanja rodno uvjetovanog nasilja unutar Unije nužno osigurati da u prikupljanje podataka, na razini intervencije tijela za kaznenopravni progon, budu uključene barem sljedeće kategorije: (a) rod žrtve; (b) rod počinitelja; (c) odnos između žrtve i počinitelja; (d) postojanje dimenzije seksualnog nasilja; (e) ima li nasilje rodno uvjetovanu motivaciju i (f) druge sociodemografske značajke relevantne za intersekcijsku analizu; naglašava da je, uz te podatke, potrebno imati opće podatke koji se odnose na broj žalbi, broj i vrste izdanih naloga za zaštitu, stope odbacivanja i povlačenja žalbi, stope kaznenog progona i osuđujućih presuda, kao i vrijeme potrebno za rješavanje predmeta, informacije o kaznama izrečenim počiniteljima i odšteti, uključujući naknadu, predviđenim za žrtve, incidenti prijavljeni putem dežurnih telefonskih linija ili zdravstvenim i socijalnim službama koje se bave slučajevima nasilja nad ženama te ankete na uzorku;

Rješavanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja

27. naglašava potrebu za ciljanim politikama za rješavanje situacije žrtava rodno uvjetovanog nasilja koje se suočavaju s intersekcijskim oblicima diskriminacije utemeljene na rodnom identitetu, rodnom izražavanju ili spolnim obilježjima te na drugim osnovama kao što su rasa, boja kože, jezik, etničko ili socijalno porijeklo, genetska obilježja, jezik, vjera ili uvjerenje, političko ili bilo koje drugo mišljenje, pripadnost nacionalnim manjinama, imovinsko stanje, rođenje, invaliditetu, dobii spolnoj orijentaciji, zdravstvenom stanju, bračnom stanju ili migrantskom ili izbjegličkom statusu; naglašava da je u donošenju politika i zakona potrebno dodati konkretne i mjerljive obveze, među ostalim u vezi sa skupinama koje su zaštićene od diskriminacije pravom EU-a i sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije;

28. poziva države članice i Komisiju da u svom radu suzbijaju rodno uvjetovano nasilje kako bi se osiguralo da sve zakonodavne i nezakonodavne inicijative imaju za cilj iskorjenjivanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, posebno uključujući žene u čitavoj njihovoj različitosti, te nasilja nad LGBTIQ+ osobama zbog rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja; podsjeća da je Parlament prethodno snažno poticao države članice da usvoje zakone i politike kojima se zabranjuje konverzijska terapija, genitalno sakaćenje žena i interseksualnih osoba te prakse prisilne sterilizacije;

29. naglašava da je rodno uvjetovano nasilje teško kršenje ljudskih prava i dostojanstva koje se može pojaviti u obliku psihološkog, fizičkog, seksualnog i ekonomskog nasilja, a uključuje, među ostalim, femicid, nasilje među partnerima, seksualno uznemiravanje, kibernasilje, uhođenje, silovanje, rani i prisilni brak, genitalno sakaćenje žena, zločine počinjene u ime tzv. časti, prisilne pobačaje, prisilnu sterilizaciju, seksualno iskorištavanje i trgovinu ljudima, institucionalno nasilje, sekundarno nasilje, neizravno nasilje i sekundarnu viktimizaciju;

30. podsjeća da je trgovanje ljudima i seksualno iskorištavanje oblik rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i djevojčicama te naglašava važnost rodno osjetljivog pristupa trgovanju ljudima;

31. osuđuje pojavu sekundarnog nasilja, odnosno fizičkog ili psihološkog nasilja, odmazda, poniženja i progona, nad osobama koje podržavaju žrtve rodno uvjetovanog nasilja; naglašava da ti postupci otežavaju sprečavanje i otkrivanje rodno uvjetovanog nasilja, pružanje potpore ženama i njihov oporavak;

32. duboko je zabrinut zbog naravi, opsega i težine rodno uvjetovanog nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu; u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je Međunarodna organizacija rada nedavno usvojila Konvenciju br. 190 protiv nasilja i uznemiravanja u svijetu rada te poziva države članice da je i one što prije ratificiraju i provedu; također poziva Komisiju i države članice da na odgovarajući način dovrše postojeći okvir za učinkovite mjere kojima će se zabraniti nasilje i uznemiravanje na radnom mjestu, kao i za preventivne mjere, efektivan pristup rodno osjetljivim, sigurnim i djelotvornim mehanizmima za rješavanje žalbi i sporova, edukacije i kampanje osvještavanja javnosti, službe za pružanje psihološke potpore i pravne lijekove;

33. naglašava da nasilje na internetu, koje uključuje seksualno i psihološko uznemiravanje na internetu, zlostavljanje i uhođenje na internetu, dijeljenje seksualnih snimaka bez privole, seksistički govor mržnje na internetu te novi oblici uznemiravanja na internetu, kao što su upadi na videokonferencije (engl. *zoom bombing*) ili prijetnje na internetu, predstavlja oblik rodno uvjetovanog nasilja;

34. žali zbog činjenice da nasilje na internetu nerazmjerno pogađa žene i djevojčice te postaje sve češće; podsjeća da je nasilje na internetu nastavak nasilja izvan interneta te da je neodvojivo od njega jer su međusobno povezana; naglašava da nasilje na internetu ugrožava napredak u području rodne ravnopravnosti te ima „učinak ušutkavanja”, što štetno utječe na demokratska načela Unije; žali zbog toga što su žene iz javnog života, primjerice političarke, novinarke, umjetnice i aktivistice, često meta rodno uvjetovanog nasilja na internetu s namjerom da ih se odvrati od sudjelovanja u javnom životu i sferama donošenja odluka;

35. ističe prekograničnu prirodu nasilja na internetu, odnosno činjenicu da počinitelji upotrebljavaju platforme ili mobitele povezane u drugim državama članicama, a ne u onima u kojima se žrtva nalazi; ističe da je za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu, koja je potpuno u skladu s temeljnim pravima, potreban koordiniran pristup Unije kako bi načini prijavljivanja postali brži i pristupačniji, mehanizmi za uklanjanje sadržaja djelotvorniji, a suradnja između internetskih platformi i tijela kaznenog progona država članica učinkovitija;

36. poziva države članice i Komisiju da donesu konkretne mjere kako bi se iskorijenili svi oblici nasilja na internetu, koje u nerazmjernoj mjeri pogađa žene i djevojčice, među ostalim odgovarajućim edukacijama pripadnika službi za kazneni progon, te da obrate posebnu pažnju na porast takve vrste nasilja tijekom pandemije bolesti COVID-19;

37. podsjeća da su, sukladno Strategiji za ravnopravnost LGBTIQ osoba, povrede seksualnih i reproduktivnih prava, uključujući seksualno nasilje, ginekološko i porodničarsko nasilje te štetne prakse povezane s njima, oblik rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i djevojčicama te transrodnim i nebirnarnim osobama, kao i da predstavljaju prepreku rodnoj ravnopravnosti;

38. potiče Komisiju da, u okviru svojih prijedloga dodatnih mjera za sprečavanje i suzbijanje oblika rodno uvjetovanog nasilja, promiče redovitu razmjenu dobre prakse između država članica i dionika u području seksualnih i reproduktivnih prava;

39. ističe činjenicu da su reproduktivna prisila i uskraćivanje sigurnog i zakonitog pobačaja također oblik rodno uvjetovanog nasilja; naglašava da je Europski sud za ljudska prava u nekoliko navrata presudio da se restriktivnim zakonima o pobačaju i izostankom provedbe krše ljudska prava žena; ističe da su samostalnost djevojaka i žena te mogućnost da

donose slobodne i neovisne odluke o svojim tijelima i životima preduvjeti za njihovu ekonomsku neovisnost, rodnu ravnopravnost i iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja; oštro osuđuje napad na prava žena i rodnu ravnopravnost u Uniji, pogotovo nazadovanje u pogledu spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava žena te *de facto* zabranu sigurnog i zakonitog pobačaja u Poljskoj;

40. žali zbog vidljivih nedostataka u sustavu kaznenog progona, koji u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i djevojčicama rezultiraju niskim stopama osuđujućih presuda te nekažnjavanjem počinitelja; poziva sve države članice da u svojem nacionalnom zakonodavstvu izmijene definicije „seksualnog nasilja" i „silovanja" tako da se temelje na izostanku pristanka, kao što je utvrđeno u Istanbulskoj konvenciji;

41. zabrinut je zbog seksualizacije djece, posebno seksualizacije djevojčica od strane muškaraca; smatra da je od imperativne važnosti poboljšati zaštitu djece u okviru odredbi koje kazneni zakoni predviđaju za djela protiv spolne slobode, posebno ako počinitelj pokaže nemar u pogledu djetetove dobi;

42. ističe da su žene i djevojčice s invaliditetom u dva do pet puta većoj opasnosti od raznih oblika nasilja; ističe da je Unija kao potpisnica Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom dužna poduzeti mjere kako bi se osiguralo potpuno poštovanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda žena i djevojčica s invaliditetom; primjećuje da bi Unija trebala pojačati svoje napore u tom smjeru, među ostalim ratifikacijom Istanbulske konvencije;

43. naglašava da su pripadnice manjina nerazmjerno pogođene rodno uvjetovanim nasiljem, naročito u javnom prostoru, na radnom mjestu ili na internetu, a posebno Romkinje i muslimanke, uključujući one koje nose vjersku odjeću; ističe da bi se pri rješavanju pitanja rodno uvjetovanog nasilja nad Romkinjama i muslimankama trebao zauzeti intersekcijski pristup u kojem se uzima u obzir diskriminacija na temelju roda u kombinaciji s diskriminacijom na temelju vjere i etničke pripadnosti;

44. primjećuje da Komisija mora nastojati riješiti specifičan problem zaštite migrantica od rodno uvjetovanog nasilja, posebice u slučajevima nasilja intimnog partnera gdje boravišni status žrtve ovisi o zajedničkom životu ili bračnom statusu, te podsjeća da u skladu s Direktivom 2012/29/EU svim žrtvama rodno uvjetovanog nasilja moraju biti dostupni odgovarajuća zaštita, službe za potporu i djelotvorni pravni lijekovi, uključujući pravo na primanje informacija i pravo na sudjelovanje u kaznenom postupku, i da se sva prava moraju primjenjivati na nediskriminirajući način, uključujući i u odnosu na njihov boravišni status;

45. ističe da se većinom postojećih zakona o migracijama i izbjeglicama u Europi ne rješava pitanje ranjivosti migrantica i žena izbjeglica, koje među ostalim za posljedicu ima povećanu izloženost rodno uvjetovanom nasilju među stanovništvom u pokretu, nesigurne uvjete prihvata, nedovoljne mjere zaštite i nemogućnost pristupa pravosuđu za migrante u Uniji;

46. smatra da nasilje intimnog partnera nije samo kazneno djelo počinjeno nad žrtvom nasilja, već ga treba smatrati i kaznenim djelom počinjenim nad svakim djetetom koje mu svjedoči, među ostalim zbog dugotrajnih negativnih učinaka na dobrobit i razvoj djeteta; osuđuje činjenicu da počinitelj nasilja intimnog partnera često zlostavlja i svoju djecu kako bi iskazao nadmoć i vršio nasilje nad njihovom majkom, što je pojava poznata kao neizravno nasilje i oblik je rodno uvjetovanog nasilja;

Zaštita, potpora i naknada štete

47. poziva države članice da poduzmu sve potrebne mjere da bi se promicala i osigurala potpora i naknada štete svim ženama i djevojčicama u čitavoj njihovoj različitosti te svim osobama koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje te da promiču i osiguraju njihovu zaštitu od svih oblika nasilja, podsjeća da bi takve mjere trebale biti odgovarajuće, pravodobno primijenjene, sveobuhvatne i razmjerne težini pretrpljene štete te posebno usmjerene na potrebe onih koji se suočavaju s intersekcijskim oblicima diskriminacije i nasilja;

48. poziva države članice da se pridržavaju Istanbulske konvencije tako što će ženama pružiti mjere zaštite i potpore, utemeljene na razumijevanju rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i nasilja intimnog partnera te usmjerene na ljudska prava i sigurnost žrtve, i tako izbjegnu institucionalno nasilje nad žrtvama koje je posljedica zakona ili administrativnih praksi i praksi izvršavanja neosjetljivih na rodna pitanja i/ili nedostatka znanja i odgovarajućih postupaka, što može dovesti do nekažnjavanja počinitelja, kao i do ponovne viktimizacije;

49. poziva države članice da osiguraju da se i djeca smatraju žrtvama rodno uvjetovanog nasilja u slučajevima nasilja intimnog partnera te da njihovo dostojanstvo i sigurnost budu od najveće važnosti; u tom pogledu pozdravlja zakone kojima se kriminalizira izlaganje djeteta nasilju u bliskim odnosima; nadalje, poziva države članice da osiguraju da su zakoni o skrbništvu u skladu s tim načelom kako se prava na roditeljsku skrb ne bi dodijelila roditelju koji je počinitelj nasilja intimnog partnera;

50. ističe da su države članice osobama koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje obvezne osigurati odgovarajuću potporu i usluge koje će biti prilagođene njihovim posebnim potrebama, čak i u doba krize; u tom kontekstu podsjeća da je važno poduprijeti neovisne organizacije civilnog društva i skloništa za žene jer su to organizacije koje imaju znanje i iskustvo potrebno za zaštitu žena;

51. poziva države članice da žrtvama zajamče pristup službama za potporu i osnovnim uslugama, među ostalim uslugama povezanima sa spolnim i reproduktivnim zdravljem, te da ih učine dostupnima i u ruralnim područjima; snažno podupire ideju da javne službe trebaju biti dostupne u svim fazama postupaka naknade štete, a naročito u pogledu pružanja nužne psihološke i pravne podrške, kao i pomoći u traženju zaposlenja;

52. poziva države članice i Komisiju da, kako bi se osiguralo poštovanje prava žrtava pri ostvarivanju njihova temeljnog prava na slobodno kretanje unutar Unije, informiraju i osiguraju dostupnost informacija žrtvama i počiniteljima rodno uvjetovanog nasilja na svim jezicima Unije;

53. s obzirom na strukturni kontekst diskriminacije i neravnopravnosti, poziva države članice da intenziviraju svoj rad kako bi osigurale da žrtve imaju jednak pristup pravosuđu i neovisnom pravosudnom sustavu koji je fizički, ekonomski, društveno i kulturno dostupan svim žrtvama rodno uvjetovanog nasilja te da se pobrinu za to da prava žrtava budu na prvom mjestu kako bi se izbjegla diskriminacija, traumatizacija ili ponovna viktimizacija tijekom sudskih, medicinskih i policijskih postupaka uključivanjem rodne perspektive u cijeli proces;

54. sa zabrinutošću naglašava da, kao što je navedeno u Komisijinoj strategiji EU-a za prava žrtava, većina država članica i dalje ima problema s cjelovitim ili ispravnim prijenosom i/ili praktičnom primjenom Direktive 2012/29/EU pa poziva države članice da je propisno i savjesno prenesu u potpunosti i ispravno;

55. naglašava da neprijavljivanju znatno doprinosi neuspješno rješavanje pitanja nepovjerenja koje osobe koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje osjećaju prema tijelima kaznenog progona i pravosudnom sustavu; poziva države članice da unaprijede resurse i usavršavanje stručnjaka i službenika za kazneni progon, među ostalim sudaca, javnih tužitelja, pravosudnog osoblja, forenzičkih stručnjaka i drugih stručnih osoba koje rade sa žrtvama rodno uvjetovanog nasilja; poziva države članice da u tu svrhu razmotre mogućnost uspostave specijaliziranih sudova; uvjeren je da će razvijanje znanja i mekih vještina policijskih službenika i sudaca kako bi pažljivo slušali, razumjeli i poštovali sve osobe koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje doprinijeti rješavanju pitanja neprijavljivanja i ponovne viktimizacije te stvoriti sigurnije okruženje za osobe koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje;

56. poziva sve države članice da se u potpunosti pridržavaju Istanbulske konvencije tako što će s ciljem sprečavanja daljnjeg nasilja uspostaviti terapijske programe za počinitelje rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji i pritom ih informirati o destruktivnim rodnim normama, nejednakim odnosima moći i vrijednostima na kojima se temelji rodno uvjetovano nasilje te osigurati da su sigurnost i ljudska prava žrtava od primarne važnosti;

57. naglašava da je važno svim osobama koje su pretrpjele rodno uvjetovano nasilje osigurati pristup pravosuđu, uključujući pristup kvalitetnoj pravnoj pomoći, te da počinitelji svih rodno uvjetovanih kaznenih djela koja su počinjena nad ženama i djevojčicama, kao i nad muškarcima i dječacima, u kontekstu oružanih sukoba za njih odgovaraju u okviru pravnih postupaka koji će se pokretati na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini, naročito na temelju Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda;

58. poziva države članice da u potpunosti provedu Direktive 2011/99/EU, 2012/29/EU i 2011/36/EU;

59. ističe da zbog toga što ne postoji pravni akt Europske unije za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja te zbog razlika u nacionalnim zakonodavstvima država članica dolazi do različitih razina zaštite žrtava;

60. pozdravlja to što se Komisija obvezala proširiti područja kriminaliteta navedena u članku 83. stavku 1. drugom podstavku UFEU-a kako bi se obuhvatili zločin iz mržnje i govor mržnje; traži od Komisije da seksualnu orijentaciju, rodni identitet, rodno izražavanje i spolna obilježja uključi kao osnove diskriminacije izričito obuhvaćene tim člankom; smatra da je takva mjera ključna da bi se osigurala zaštita LGBTIQ+ osoba u Uniji;

61. ističe da je važno da države članice u potpunosti iskoriste mogućnosti edukacija koje su im dostupne u okviru različitih programa i tijela, ureda i agencija Unije te poziva države članice da organiziraju periodične i djelotvorne edukacije koje uključuju rodnu perspektivu i perspektivu ljudskih prava te međunarodne standarde; poziva države članice da žrtvama osiguraju pravo na javnu i kvalitetnu pravnu pomoć prije i tijekom sudskih postupaka;

62. pozdravlja činjenicu da se Komisija obvezala 2021. iznijeti prijedlog direktive za sprečavanje i suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja radi provedbe standarda iz Istanbulske konvencije; naglašava da ta nova direktiva mora nadopunjavati postojeće i buduće zakonodavne i nezakonodavne mjere kako bi se postiglo usklađeno djelovanje Unije u pogledu rodne ravnopravnosti, kao i da bi se u konačnici ratificirala Istanbulska konvencija; stoga ponovno traži od Unije da ratificira Istanbulsku konvenciju; osim toga, podsjeća da se predsjednica Komisije obvezala da će proširiti područja kriminaliteta kako bi obuhvaćala posebne oblike rodno uvjetovanog nasilja u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a;

Sljedeći koraci na razini Unije

63. ističe da je rodno uvjetovano nasilje, kako na internetu, tako i izvan njega, vrlo teško kazneno djelo te često prisutna povreda temeljnih prava i sloboda u Uniji kojoj treba pristupiti učinkovitije i odlučnije zajedničkim snagama; naglašava da je rodno uvjetovano nasilje rezultat društvenih i sustavnih strukturnih neravnopravnosti koje imaju prekograničnu dimenziju; posebno ukazuje na sve veći broj dobro organiziranih antirodnih, anti-LGBTIQ i antifeminističkih pokreta koji su prekogranične naravi; osim toga, smatra da prekogranična dimenzija rodno uvjetovanog nasilja na internetu te velik pojedinačni, gospodarski i društveni učinak rodno uvjetovanog nasilja u svim državama članicama ponovno potvrđuju da se protiv rodno uvjetovanog nasilja treba boriti zajedničkim snagama Unije i u svim njegovim dimenzijama;

64. poziva Uniju da se hitno posveti problemu porasta rodno uvjetovanog nasilja tijekom pandemije bolesti COVID-19; u tom pogledu poziva Komisiju da izradi protokol Unije o rodno uvjetovanom nasilju u kriznim vremenima i da u njega uključi službe zaštite za žrtve, kao što su dežurne telefonske linije, službe za pružanje sigurnog smještaja i zdravstvene službe, kao „osnovne službe” u državama članicama kako bi se spriječilo rodno uvjetovano nasilje i pružila potpora žrtvama nasilja tijekom kriza kao što je pandemija bolesti COVID-19;

65. naglašava da usvajanje regionalnih i međunarodnih instrumenata, kao što su Istanbulska konvencija, Deklaracija Ujedinjenih naroda o uklanjanju nasilja nad ženama i druge rezolucije Ujedinjenih naroda, također pokazuje da je potrebno zajednički se boriti protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja;

66. naglašava da posebna potreba za zajedničkom borbom protiv nasilja nad ženama i djevojčicama te drugih oblika rodno uvjetovanog nasilja proizlazi također iz potrebe za uspostavom minimalnih pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija te zajedničke definicije rodno uvjetovanog nasilja, kao i minimalnih pravila koja se odnose na ključna pitanja prevencije, nedovoljnog prijavljivanja, zaštite žrtava, potpore i naknade štete te kaznenog progona počinitelja; ističe da se u sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja i borbi protiv njega pristupi i razine pregnuća država članica znatno razlikuju pa bi stoga zajednički pristup također doprinio provedbi zakona u prekograničnim operacijama;

67. traži da Komisija na temelju članka 83. stavka 1. trećeg podstavka UFEU-a podnese prijedlog odluke Vijeća o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta koje ispunjava kriterije iz tog članka, na temelju preporuka navedenih u Prilogu ovom prijedlogu rezolucije, te traži od Komisije da to novo područje kriminaliteta iskoristi kao pravnu osnovu za jednu sveobuhvatnu direktivu Europskog parlamenta i Vijeća za sprečavanje i borbu protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, i na internetu i izvan njega, koja će biti usmjerena na žrtve;

68. poziva Komisiju da predloži sveobuhvatnu direktivu o rodno uvjetovanom nasilju kojom će se provesti standardi Istanbulske konvencije i drugi međunarodni standardi, kao što su preporuke Odbora za ukidanje diskriminacije žena o rodno uvjetovanom nasilju, te koja će uključivati barem sljedeće elemente:

— preventivne mjere, među ostalim rodno osjetljive i intersekcijske obrazovne programe namijenjene i djevojčicama i dječacima, te jačanje položaja žena i djevojčica;

— službe za potporu te mjere zaštite i naknade štete namijenjene žrtvama;

— mjere za borbu protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje nad pripadnicima skupine LGBTIQ+ na temelju roda, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja te rodno uvjetovano nasilje na internetu, kao i seksualno iskorištavanje i zlostavljanje;

— minimalne standarde za izvršavanje zakonodavstva;

— pristup usmjeren na žrtve i intersekcijske naravi;

— obveze država članica da stavljanjem prava žrtve u središte svojih zakona osiguraju da se u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja dodjela prava na skrb o djeci i prava na viđanje djece razmatra na odgovarajući način;

— mjere kojima se osigurava dostupnost informacija na svim relevantnim jezicima; i

— mjere kojima se osigurava suradnja među državama članicama te razmjena najboljih praksi, informacija i stručnog znanja;

69. poziva Komisiju da imenuje koordinatora za borbu protiv nasilja nad ženama i drugih oblika rodno uvjetovanog nasilja;

o

o o

70. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju i popratne preporuke proslijedi Komisiji i Vijeću.

PRILOG REZOLUCIJI:

ODLUKA VIJEĆA

o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao područja kriminaliteta koje ispunjava kriterije navedene u članku 83. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta,

budući da:

(1) Ravnopravnost žena i muškaraca u srži je vrijednosti Unije i temeljno je načelo Unije sadržano u Ugovorima i priznato u članku 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”); pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno je pravo sadržano u Ugovorima i Povelji; okončanje nasilja muškaraca nad ženama i djevojčicama preduvjet je za postizanje stvarne ravnopravnosti žena i muškaraca.

(2) Člankom 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) zahtijeva se da Unija u svim svojim aktivnostima teži uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti muškaraca i žena.

(3) U skladu s člankom 83. stavkom 1. trećim podstavkom UFEU-a s obzirom na razvoj kriminaliteta, Vijeće može donijeti odluku kojom se, uz područja utvrđena u članku 83. stavku 1. drugom podstavku, utvrđuju ostala područja osobito teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima, što proizlazi iz prirode ili učinka takvih kaznenih djela ili iz posebne potrebe za zajedničkom borbom protiv njih.

(4) Pri donošenju takve odluke na temelju članka 83. stavka 1. trećeg podstavka UFEU-a Vijeće odlučuje jednoglasno uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta.

(5) Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) i Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Istanbulska konvencija”) rodno uvjetovano nasilje nad ženama definiraju kao nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene; u Instanbulskoj konvenciji „nasilje nad ženama” definira se kao sva djela rodno uvjetovanog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu.

(6) LGBTIQ+ osobe također su žrtve rodno uvjetovanog nasilja zbog svojeg roda, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja.

(7) Rodno uvjetovano nasilje nad LGBTIQ+ osobama uključuje fizičko nasilje, psihološko nasilje, prisilne brakove, seksualno nasilje, uključujući „korektivno” silovanje i seksualno uznemiravanje, genitalna sakaćenja žena i interseksualnih osoba, prisilnu sterilizaciju transrodnih i interseksualnih osoba, tzv. zločine počinjene iz časti, konverzijsku terapiju, govor mržnje na internetu i izvan njega, zlostavljanje i uznemiravanje, socioekonomsko uskraćivanje i nasilje koje se događa u obitelji i/ili kućanstvu zbog rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili spolnih obilježja žrtve.

(8) Rodno uvjetovano nasilje ukorijenjeno je u rodnim stereotipima, heteropatrijarhalnim strukturama, nejednakim odnosima moći te strukturnim i institucionalnim nejednakostima. Rodno uvjetovano nasilje utječe na sve slojeve društva.

(9) U skladu s Istanbulskom konvencijom rod se definira kao „društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce”, što podsjeća na to da se mnogi oblici nasilja nad ženama temelje na nejednakom odnosu moći između žena i muškaraca.

(10) Rodno uvjetovano nasilje, kako na internetu, tako i izvan njega, kao i nemogućnost pristupa odgovarajućoj zaštiti najteži su izraz rodno uvjetovanog nasilja te predstavljaju kršenje temeljnih prava utvrđenih u Povelji, primjerice prava na ljudsko dostojanstvo, prava na život te prava na tjelesni i duhovni integritet, zabrane mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne, zabrane ropstva i prisilnog rada, prava na slobodu i sigurnost te prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života.

(11) Ističe da je rodno uvjetovano nasilje, kako na internetu, tako i izvan njega, vrlo teško kazneno djelo te često prisutna povreda temeljnih prava i sloboda u Uniji na koju treba zajedno odgovoriti učinkovitije i odlučnije.

(12) Usvajanje regionalnih i međunarodnih instrumenata, kao što su Istanbulska konvencija, Deklaracija Ujedinjenih naroda o uklanjanju nasilja nad ženama i druge rezolucije Ujedinjenih naroda, također pokazuje da je potrebno zajednički se boriti protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja.

(13) Posebna potreba za zajedničkom borbom protiv nasilja nad ženama i djevojčicama te drugih oblika rodno uvjetovanog nasilja proizlazi također iz potrebe za uspostavom minimalnih pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija te zajedničke definicije rodno uvjetovanog nasilja, kao i minimalnih pravila koja se odnose na ključna pitanja prevencije, nedovoljnog prijavljivanja, zaštite žrtava, potpore i naknade štete te kaznenog progona počinitelja; u sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja i borbi protiv njega pristupi i razine pregnuća država članica znatno se razlikuju pa bi stoga zajednički pristup također doprinio provedbi zakona u prekograničnim operacijama.

(14) Rodno uvjetovano nasilje ispunjava kriterije da bude utvrđeno kao novo područje kriminaliteta u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Rodno uvjetovano nasilje ovime se utvrđuje kao područje kriminaliteta koje ispunjava kriterije navedene u članku 83. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće

Predsjednik